

 SAGA
EGMONT

TARU & TARMO VÄYRYNEN

VALKOLILJAN POIKA

Taru Väyrynen

Tarmo Väyrynen

Valkoliljan poika

SAGA Egmont

Valkoilijan poika

Cover image: Shutterstock

Copyright © 2019, 2021 Taru Väyrynen, Tarmo Väyrynen and SAGA
Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726950700

1st ebook edition

Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

Luku 1

Temir oli ohittanut Sumuvuorten lumisten huippujen välissä kulkevan solan korkeimman kohdan, ja jo parin päivän ajan tiheän kuusimetsän läpi mutkitteleva polku pohjoista kohti oli ollut alamäkeä. Hän oli hämärän laskeutuessa leiriytynyt pienen puron luo. Illan pimennyttyä kuuset saarsivat hänen leiripaikkansa korkeana, tummana seinämänä. Eilisestä jänispaistista oli vielä jäljellä runsaasti syötävää, eikä hänen ollut tänään tarvinnut metsästä. Hän oli virittänyt nuotion ja olisi mielellään lämmittänyt itselleen vettä, mutta hän ei ollut pakomatkalle lähtiessään tullut ottaneeksi mukaansa keittoastiaa. Harkintaan ei ollut jäänyt aikaa, mutta hänen luotettava orjansa Neri oli sentään huolehtinut siitä, että hänellä oli aina mukana pidetyn puukon lisäksi vyöhönsä kiinnitettynä vesileili, ja vyötaskuissaan myös tulentekovälineet, eikä pelkästään leimattua kultaa ja hopeaa, jota hän itsekin oli ymmärtänyt tarvitsevansa, vaikka sillä olisikin käyttöä vasta sitten, kun tulisi aika taas uskaltautua ihmisten pariin.

Neri oli valinnut hänelle aseiksi jousen, miekan ja tikarin, joissa ei ollut sukuun tai henkilöön liittyviä tunnuksia, ja oli huolehtivasti muistuttanut, että sinettisormus oli piilotettava vyötaskuun. Vaatteitaan hän ei ollut ehtinyt vaihtaa, vaan hänellä oli edelleen yllään hihatton, polvipituinen mekko, joka hänellä oli ollut silloin, kun hän hetkessä muuttui Motun ylimystöön kuuluvasta rikolliseksi. Täydennykseksi hän oli ehtinyt lisätä vain asevyön ja viitan. Vaatteet pitäisi mahdollisimman pian

vaihtaa käytännöllisempiin ja laadultaan sellaisiin, joita tavallinen kansa käytti. Hänen henkilöllisyytensä kavalsi varsinkin viitta, jonka ruudutus kertoi sen kuuluvan Valkoliljan suvun päämiehelle. Viitasta ei kuitenkaan toistaiseksi voinut luopua, sillä se oli tällä hetkellä hänen ainoa lämmin vaatteensa.

Ulkonäön perusteella häntä ei ollut helppo tunnistaa, sillä hän näytti siltä kuin useimmat muutkin Motun nuoret, kohtalaisen hyväkuntoiset miehet, eikä hän edes ollut poikkeuksellisen tumma tai vaalea, mikä häntä aikaisemmin oli harmittanut. Vaalea olisi voinut kehua muistuttavansa jotain suvun pohjoisesta tulleista esi-isistä, joita pidettiin suurina sankareina, tumma taas saattoi uskotella saaneensa ulkonäkönsä mukana kaikki Motun alkuperäisasukkaisiin liitetyt hyveet. Suurin osa ylimyksistä ei kuitenkaan muistuttanut näitä kaukaisia esi-isiä, ja Temirkin näytti sellaiselta kuin melkoinen määrä tavallista kansaa sekä Motussa että eteläisellä Tasangolla. Ylimysten tavasta ajella leukansa sileäksi oli siitäkin enää muistona vain vähitellen pitenevä parransänki, ja kun se kasvaisi tasankolaismiesten suosimaksi parraksi, hänen olisi helppo liikkua ihmisten joukossa tuntemattomana. Vasta sitten olisi aika rauhoittua miettimään, mihin hänen pitäisi ryhtyä.

Hän oli oikeastaan jo ei-kenenkään maalla. Motun valtakunta tosin ulottui motulaisen tulkinnan mukaan pohjoisessa Sumuvuoristoon, mutta siellä asuvat felsit olivat toista mieltä, ja heiltä saatiin vain vaivoin kerättyä hiukan veroa. Motun vaikutuspiiri ulottui kuitenkin tänne ja myös eteläiselle Tasangolle niin vahvana, että Motun sotilaat liikkuivat alueella kuin hallitsijakansan edustajat, eikä heitä yleensä uskallettu vastustaa.

Nuotio räsähteli ja heilautti välillä pientä liekkiä. Tuli ei ollut tarpeellinen vain lämmön ja valon takia, vaan

myös karkottamaan petoja. Vuorten leijonat tosin eivät erityisemmin välittäneet ihmisistä, vaan enemmänkin heidän karjastaan, mutta susia liikkui runsaasti, ja laumana ne uskaltautuivat ahdistelemaan ihmisiäkin. Temir siirsi vaistomaisesti jousen paremmin ulottuvilleen, vaikka ei kuullutkaan mitään huolestuttavaa. Nuotion epäsäännöllistä räiskähtelyä säesti puron tasainen solina, eikä metsän kohinassa ja rasahtelussa ollut mitään epätavallista.

Motun pappien opetusten mukaan ihmisten piti tarkkailla ennusmerkkejä, joita he vakuuttivat jumalien antavan monin tavoin. Temirkin oli yrittänyt lapsena tarkkailla niitä, mutta oli pian huomannut, että merkin ennustama asia ei kovinkaan usein toteutunut. Papit selittivät sen johtuvan siitä, että ihminen ei ilman pappien apua osannut tulkita merkkejä. Pappien ennustuksetkaan eivät silti välttämättä osuneet oikeaan.

Vaikka Temir oli jo kauan sitten lakannut uskomasta enteisiin, hän kuunteli silti hetken ja mietti, miten metsän äänet pitäisi tulkita. Tuuli tuli idästä, joten se ei ennustanut pahaa, niin kuin olisi tehnyt läntinen ja varsinkin pohjoinen tuuli. Yksikään yölaulajalintu ei äännellyt, eikä Temir tiennyt, pitäisikö se tulkita hyväksi vai pahaksi enteeksi. Mutta ehkä kannatti tulkita hyväksi enteeksi, että susien ulvontaa ei kuulunut.

Temir oli kohtalaisen varma siitä, että takaa-ajajat eivät enää etsisi häntä täältä. He luulisivat hänen pyrkivän johonkin laivaan tai suuntaavan maitse länteen ja sitä kautta Tasangolle. Motun ainoa suurta merisatamaa Marmaa vartioitiin varmasti erittäin huolellisesti, samoin läntisiä pääteitä. Paetessaan tuskin kukaan valitsisi hitainta tarjolla olevaa vaihtoehtoa, ja juuri sellaisen ratkaisun epätodennäköisyyden takia Neri oli neuvonut häntä valitsemaan Sumuvuorten läpi

johtavista vaikeakulkuisista solista sen kaikkein hitaimman, Tendran solan, jota pystyi kulkemaan vain jalkaisin. Hän oli kuitenkin arvannut, että muutama sotilas lähetettäisiin tutkimaan sitäkin vaihtoehtoa, ja hän oli vetäytynyt syrjäiselle kumpareelle odottamaan, kunnes oli nähnyt pienen sotilasryhmän ohittavan hänet. Sen jälkeen hän oli kulkenut etsijöittensä perässä luottaen siihen, että he eivät kääntyisi takaisin, vaan kulkisivat solan läpi ja palaisivat helpompaa tietä Motuun.

Temir vuoli jänispaistista viipaleita ja söi hitaasti. Hän kaipasi leipää, mutta olisi ollut aivan liian vaarallista poiketa kylään, joka oli ollut matkan varrella. Häntä etsineet sotilaat olivat tietenkin kertoneet pakomatalla olevasta rikollisesta, ja aivan varmasti hänen kiinniottamisestaan oli luvattu palkkio. Vuoriston asukkaat eivät välttämättä elätelleet kovin myönteisiä käsityksiä Motun hallinnosta, mutta tilaisuus ansaita ylimääräistä kelpasi useimmille.

Temir ajatteli, että seuraavana päivänä pitäisi taas metsästä, sillä vaikka lihaa jäisi, sen maku alkoi vanhetessaan huonontua. Hänelle oli poikaiässä opetettu riittävä metsästystaito, vaikka kukaan ei varmaan ollut ajatellut hänen tarvitsevan sitä tositilanteessa. Tärkeämpänä oli pidetty sotilaskoulutusta, josta hänellä ei ollut mahdollisuutta kieltäytyä, vaikka hän ei omasta mielestään sopinut sotilaaksi. Eläimen tappaminenkin oli aluksi tuntunut hänestä vaikealta, ja ajatus ihmisen surmaamisesta oli kauhistuttanut. Opiskeluaikanaan hän olisi mieluiten keskittynyt kartuttamaan taitoja, joita hän Valkoliljan suvun päämiehen vanhimpana poikana ajatteli tarvitsevänsä tulevissa hallintotehtävissään. Hän oli suunnitellut tekevänsä suuria uudistuksia, jotka edistäisivät koko Motun väestön hyvinvointia. Silloin hän

ei vielä tiennyt, mitä työ Motun hallinnossa todellisuudessa oli.

Hänestä oli tullut Motun ylimystön edustaja ennen kuin hän oli ehtinyt saada mitään kokemusta vaatimattomammista hallintotehtävistä. Kun hänen isänsä Salar kuoli, hän peri isänsä aseman Valkoliljan suvun päämiehenä, ja Valkoliljan suvun päämiehen tehtävänä oli toimia hallitsijan apuna ja samalla huolehtia, että hallitsija otti huomioon ylimystön kokousten päätökset. Hallitsijana toimi Kotkan suvun päämies, ja Raude oli kohonnut siihen asemaan yhtä aikaa kuin Temiristä tuli ylimystön edustaja, sillä heidän isänsä olivat menettäneet henkensä samassa taistelussa.

Hän oli tiennyt, että työskentely Rauden alaisena ei olisi helppoa. He olivat tunteneet toisensa lapsesta asti, sillä Raude ja hänen veljensä Mander olivat Temirin ja hänen veljensä Aalorin ikätovereita. He olivat asuneet Motun pääkaupungissa Motanassa hallintopalatsiin liitetyissä asuinrakennuksissa, joista kookkain kuului hallitsijalle ja toinen lähes yhtä edustava Valkoliljan suvun päämiehelle. Vaikka Temirin ja Aalorin isällä oli kaikkien muiden sukujen päämiesten tavoin myös maaseutuasukunsa, Isoportti, häntä tarvittiin pääkaupungissa niin usein, että oli käytännöllisintä asua siellä.

Temirillä, Raudella, Aalorilla ja Manderilla oli ollut jonkin verran yhteistä koulutusta, mutta vielä enemmän yhteisiä leikkejä ja myöhemmin vähän luvattomampia harrastuksia, joista ei aikuisille kerrottu. Yhdessä he olivat kokeneet ensimmäisen humalansakin ja ensimmäisen käyntinsä ilotalossa.

Temir hahmotti heidät mielessään sellaisina kuin he olivat olleet, kun hänestä ja Raudesta kahdeksantoistavuotiaana tuli sukujensa päämiehet, ja

heidän pikkuveljilleen siirtyi vastuu suvun hallussa olevien maiden hoidosta. Aalor oli juuri täyttänyt kuusitoista vuotta. Hän oli ollut vielä parraton, mikä oli korostanut hänen vaaleuttaan. Hän oli luonteeltaan ystävällinen ja sovittelunhaluinen, vaikka hän haaveili sankariteoista, mikä ei oikeastaan ollut ristiriitaista, sillä haaveissaan hän puolusti sorrettuja. Mander oli seitsemäntoistavuotias, mutta hän vaikutti nuoremmalta. Hänen ruskeissa hiuksissaan oli kuriton kiehkura, joka usein putosi otsalle korostaen hänen pyöreiden silmiensä pähkinänväriä. Hän pahoitti herkästi mielensä, ja hänen suunsa alkoi silloin vapista, mikä sai Rauden nauramaan, ja Temirin ja Aalorin teeskentelemään, että he eivät huomanneet mitään. Raude oli ollut heistä rohkein, mutta myös röyhkein, eikä Temir ollut koskaan oikein pitänyt hänestä, vaikka ihailikin hänen komeaa vartaloaan ja hänen paksuja, tummia hiuksiaan, jotka kehystivät hänen kasvojaan kuin leijonan harja. Raude ei tuntunut koskaan unohtavan, että hän olisi seuraava hallitsija, ja hän vaati muita muistamaan sen. Jos niin ei hänen mielestään tapahtunut, hän valitti asiasta isälleen, joka käski Manderia kunnioittamaan vanhempaa veljeään ja kehotti Temirin ja Aalorin isää ojentamaan poikiaan. Temirin ja Rauden kiistat olivat usein päättyneet niin, että Temirin oli pyydettävä Raudelta anteeksi.

Motun ylimystön edustajana toimimisessa vaikeinta ei kuitenkaan ollut yhteistyö Rauden kanssa, vaan se, että Motun hallinto ei toiminutkaan niiden ylevien periaatteiden mukaan, joita opettajat olivat selostaneet, ja joita papit olivat juhlatilaisuuksissa julistaneet. Temir oli halunnut edistää koko Motun väestön hyvinvointia, mutta ylimystö hallitsijaa myöten oli kiinnostunut lähinnä omasta vallastaan ja etuoikeuksistaan. Muista he olivat halukkaita huolehtimaan vain sen verran, että nämä

pysyivät tottelevaisina ja työteliäinä, jolloin heiltä pystyttiin keräämään mahdollisimman suuret verot.

Papit opettivat, että valta kuului ylimystölle, koska ylimykset olivat muita jalompia ja viisaampia. Temir oli jo lapsena ymmärtänyt, että sitä he eivät välttämättä olleet, sillä hän ei voinut olla huomaamatta, miten tyhmiä ja huonosti käyttäytyviä heidän joukossaan oli. Moni ylimys ei myöskään vaivautunut tai pystynyt opettelemaan vaikeita ja vaativia asioita, vaan vieraskielisen kirjeenvaihdon ja monimutkaiset laskutoimitukset hoitivat tehtäviin koulutetut orjat.

Sen, että orja saattoi olla aivan yhtä jalo kuin ylimys parhaimmillaan, Temir oli ymmärtänyt jo lapsena Nerin seurassa. Neri oli vuoden verran Temiriä vanhempi, ja he viettivät varhaisimman lapsuutensa toistensa seurassa, sillä Nerin äiti, kaunis tummatukkainen orja Eirika, hoiti Temiriä ja Aaloria, ja hän sai niin tehdessään pitää oman lapsensa mukanaan. Se oli epätavallista, mutta Neri oli hienoisessa erityisasemassa, joissakin maissa häntä olisi pidetty jopa Temirin ja Aalorin veljenä tai ainakin velipuolena, koska heillä oli sama isä. Motussa Eirika-orjan isännälleen synnyttämä äpäräpoika ei kuulunut isänsä sukuun, mutta pienelle Temirille hän oli ollut esikuva, jonka kaltaiseksi hän halusi kehittyä.

Kun Temir täytti seitsemän vuotta, hänelle sanottiin, että hänen piti jo alkaa ottaa Neriin etäisyyttä, koska Neri oli äitinsä tavoin orja. Temir ei totellut kovin tarkkaan, vaan hän ja Neri jatkoivat varovaista yhteydenpitoa, ja kun Temir aikuistuttuaan sai valita itselleen omia orjia, hän valitsi Nerin läheisimmäksi ja luotetuimmaksi heistä.

Tavallisen kansan kanssa Temir oli ollut hyvin vähän tekemisissä, mutta oli helppo päätellä, että jos ylimykset ja orjat olivat samankaltaisia mutta erilaiseen asemaan

joutuneita ihmisiä, kansa koostui ihmisistä, jotka eivät olleet sen pahempia tai parempia kuin ylimykset tai orjat. Ja vaikka he olisivat olleet älyltään ja luonteeltaan heikkoja, niin kuin papit sanoivat heidän olevan, heitä olisi silti pitänyt kohdella paremmin. Ei voinut olla oikein, että ylimykset omistivat kaiken viljelykelpoisen maan, ja suuret ihmisjoukot joutuivat hankkimaan niukan toimeentulonsa tilapäistöillä tai kerjuulla.

Temir valpastui äkkiä. Alarinteen suunnalta kuulunut rasahdus poikkesi metsän muista äänistä. Se ei toistunut, mutta Temir oli erottavinaan askelia. Ne eivät lähestyneet reippaasti, vaan vaikutti siltä, että joku käveli hitaasti ja epäröiden. Vaaniva eläin ei olisi ollut noin kömpelö, joten Temir valmistautui kohtaamaan ihmisen. Hän keskeytti ruokailunsa ja vilkaisi jousta, mutta ei tarttunut siihen. Jos lähestyjäkin olisi jousella varustettu ja ärsyyntyisi käyttämään sitä, nuotion valossa istuvaan olisi turhan helppo osua.

Askelia ei enää kuulunut, eikä Temir nähnyt alarinteen pimeydessä ketään, mutta hän sanoi kokeeksi: – Jos et ole pahoissa aikeissa, voit tulla esiin.

Mitään ei tapahtunut, ja Temir tuli ajatelleeksi, että pohjoisen suunnasta lähestyvä saattoi olla kotoisin kauempaa Tasangolta, missä ei osattu motun kieltä, jota tämän alueen vuoristokyläien felsit osasivat ainakin auttavasti. Hän toisti saman alleeniksi, eteläisen Tasangon yleisimmällä kielellä, jota hän itse osasi kelvollisesti, sillä sen osaaminen oli tarpeellista kauppayhteyksien takia. Tasankolaisten kielet muistuttivat toisiaan niin paljon, että he yleensä ymmärsivät niitä kaikkia.

Pimeydessä liikuttiin, ja hetken kuluttua kuusten lomasta tuli pienikokoinen, hoikka hahmo. Nuotion valopiirissä tulija osoittautui keskenkasvuiseksi pojaksi,

jolla oli lyhyet, vaaleat hiukset. Temirin mielessä häivähti muisto siitä, miltä pikkuveli Aalor oli näyttänyt tuon ikäisenä, mutta pojan vaaleus oli heleämpää kuin Aalorin. Hän oli pukeutunut tasankolaismiesten tavoin, värjäämättömästä pellavasta kudottuihin pitkiin housuihin, hihalliseen paitaan ja sen ylle heitettyyn harmaaseen villaviittaan. Hän sanoi alleenien kielellä: - Ei minulla ole pahoja aikeita, mutta yritin tarkkailla, oletko sellainen, jota uskallan lähestyä. Sinulla on Motun ylimyksen viitta, mutta ihmettelin, että olet ilman saattuetta ja palvelijoita.

Poika vaikutti vilpittömältä, mutta Temir oli silti huolestunut. Hän oli kuullut, että rosvojoukko lähetti usein jonkun nuorimmista jäsenistään ensin tutkimaan tilannetta ja pohjustamaan hyökkäystä. Vuoriston rosvot tosin olivat yleensä felsejä, ja pojan puhuma alleeni vaikutti sujuvalta kuin äidinkieli ainakin, mutta saattoihan rosvojoukkoon liittyä jokunen alleenikin.

- Ei kai sinun ikäisesi liiku metsässä yksin ilman kumppaneita, Temir sanoi. - Seuralaisesi ovat ehkä kohta tulossa katsomaan, olisiko minulla jotain ryöstettävää. Se on kuitenkin turha vaiva, mukanani ei ole mitään arvokasta, ja jos minulle sattuisi jotain ikävää, tänne olisi odotettavissa Motun sotilaiden kostoisku. Ymmärsithän vaatteistani aivan oikein sen, että olen merkittävässä asemassa.

Rosvot eivät yleensä olleet kovin helposti huijattavissa, mutta hämäystä kannatti kuitenkin yrittää, eihän se ainakaan pahentanut tilannetta.

Poika jäi epäröiden seisomaan eikä tuntunut ymmärtävän, mitä Temir tarkoitti. Hän sanoi: - En ole niin nuori kuin miltä näytän, olen jo kuusitoistavuotias, ja olen liikkeellä yksin. Huomasin savun hajun, ja sitten näin puiden lomasta nuotiosi ja ajattelin kysyä, saanko tulla

seuraasi, mutta lähestyin varovasti, koska pelkäsin, että sinä olisit joku niistä roistoista, joita täällä kerrotaan liikkuvan. Ajattelin, että viittasi voi olla ryöstösaalista.

Pojan häkeltyneisyys oli niin aitoa, että Temir uskoi häntä ja kysyi hymyillen: - Etkö enää epäile minua rosvoksi?

- Et sinä varmaan ole sitä, koska puhuit minulle ensiksi motujen kieltä, poika sanoi. - Ja ajattelin, että sudet ovat joka tapauksessa pelottavampia kuin ihminen. Siksi päätin kysyä, voinko yöpyä tässä, sinun seurassasi.

- Sopii se minulle.

- Kiitos, poika sanoi.

Hän tuli lähemmäs ja otti pitkän viittansa alta esiin kookkaan nahkaisen säkin.

- Minulla on tässä vähän varusteita ja evästä, hän sanoi. - Jos haluat, voin tarjota sinulle leipää ja juustoa. Liha on loppu.

- Leipää otan mielelläni, Temir sanoi. - Ota sinä tuosta eilen paistettua jänistä, jos pidät sitä vielä syömäkelpoisena.

Poika katsoi lihaa arvelevasti ja sanoi: - Jos et pahastu, minun mielestäni se voisi olla varminta keittää. Näin lämpöisessä se menee nopeasti huonoksi.

- Olet oikeassa, mutta minulla ei ole keittovälineitä, Temir totesi.

Poika penkoi varustesäkkiään ja otti sieltä liinan, levitti sen maahan ja asetteli sen päälle leivät ja juustokimpaleen. Sitten hän nosti esiin pienen kattilan ja puisen kauhan.

- Voisin tehdä keiton, hän sanoi. - Siis tietenkin, jos annat luvan. Minulla on hiukan vihanneksia, ja maustekasveja löysin polun varresta.

- Voin hakea purosta vettä tuohon kattilaan, Temir ehdotti.

- Jos siitä ei ole liikaa vaivaa, poika sanoi. - Kyllä minäkin voisin.

Temir oli tottunut olemaan palveltavana, mutta hän hämmästyi silti pojan nöyrää käytöstä. Se ei ollut aivan tavanomaista, sillä tasankolaiset miehet olivat yleensä nuoresta asti ylpeitä ja itsetietoisia. Orjia Tasangolla ei ollut, vaan perheviljelmää laajempien tilojen omistajat palkkasivat tarvitsemansa työläiset. Poika oli tosin tunnistanut Temirin viitan sellaiseksi, jota Motun ylimykset käyttivät, mutta hän taisi silti edelleen epäillä, että viitta ei enää ollut alkuperäisen omistajansa yllä. Ja vaikka hän olisi uskonut Temirin olevan motulainen ylimys, tasankolaiset eivät yleensä kunnioittaneet heitä, vaan tapasivat suhtautua heihin viileän pidättyväisesti. Ehkä poika olikin peloissaan, koska epäili tullessa etsintäkuulutetun rikollisen nuotion luo.

- Oletko viime päivinä kohdannut muita ihmisiä? Temir kysyi.

- Tänään poikkesin kylään, josta ostin nämä leivät, poika sanoi.

- Kuulitko mitään uutisia?

Poika naurahti ja sanoi: - Tapasin vain naisia, jotka puhuivat koko ajan keskenään jostain tyttöparasta, joka heidän mielestään vietteli heidän miehiään. En jäänyt kuuntelemaan, vaan jatkoin kiireesti matkaa.

- Se ei varmaan ollut mukavaa kuunneltavaa, Temir sanoi. - Tapasitko ketään muita?

- En oikeastaan, poika sanoi. - Vähän aikaisemmin vastaan tuli kyllä joukko Motun sotilaita, mutta sitä ei voi pitää tapaamisena. He kävelivät rinnakkain koko polun leveydeltä, puhuivat keskenään felsiä ja nimittivät minua kirotuksi koiranpenikaksi, kun en heti väistänyt riittävän kauas. Keskenään he puhuivat jotain typerästä hukkareissusta, jolle heidät oli lähetetty. Minä irvistin

heidän selilleen ja toivotin mielessäni heille oikein pitkää ja ikävää hukkareissua. Ei kai se sinunkaan mielestäsi ollut pahasti tehty?

Felsejä palkattiin usein sotilaisiksi, mutta Temirkin oli toisinaan joutunut puuttumaan heidän kurittomuuteensa, joten hän ymmärsi pojan harmin.

- Oli kuitenkin turvallisinta irvistää heille vain selän takana, hän sanoi hymyillen. Poikakin hymyili ja katsoi Temiriä suoraan silmiin niin vilpittömän luottavaisesti, että hän oli ilmeisen tietämätön etsintäkuulutuksesta.

Temir kävi hakemassa kattilaan vettä ja palatessaan hän kysyi: - Minne sinä olet matkalla?

- Motuun, poika sanoi.

- Minne siellä?

- Pääkaupunkiin, Motanaan, poika sanoi. - Se on kai täältä tullessa lähin kaupunki.

- Onhan se, Temir myönsi. - Mutta minne aiot mennä Motanassa?

Poika vaikutti häkeltyneeltä ja totesi: - En minä tiedä. Jonnekin, minne voin asettua asumaan ja tekemään työtä.

- Motuun otetaan asukkaiksi vain jonkin tarpeellisen ammatin osaavia käsityöläisiä, Temir sanoi. - Sotilaspalvelukseen voi päästä, jos on hyväkuntoinen, mutta sinä et tuollaisena kelpaa. Marman satamassa sinut saatettaisiin palkata laivaan apupojaksi, mutta sinne päästäksesi sinun olisi kuljettava koko valtakunnan läpi tästä lounaaseen meren rannalle, eikä se onnistuisi, vaan sinut pidätettäisiin sitä ennen irtolaisena ja päätyisit orjaksi.

Motussa oli ongelmana liikaväestö. Viljelykelpoinen maa oli jaettu ylimyssuvuille, jotka huolehtivat oman alueensa tuotosta orjatyövoimalla, ja orjaksi pyrkiviä riitti enemmän kuin heitä tarvittiin, sillä orjan elämä oli paljon turvatumpaa kuin irtolaisen. Jokainen järkevä isäntä piti

orjansa työkykyisinä ja vältti heidän kapinointinsa tarjoamalla kelvollisen ruoan ja asumisolot, ja heidän kestokykynsä mukaiset työvaatimukset. Tosin oli myös vähemmän järkeviä isäntiä, ja orjakapinoita oli silloin tällöin, mutta pahimmat mellakat olivat kuitenkin kaupungeissa, joissa kurjuuteen vajonneet purkivat turhautumistaan. Liikaväestön ongelmaa yritettiin hoitaa ottamalla kiinni kerjäläisiä ja sijoittamalla heitä valtion työlaitoksiin tai myymällä heitä orjiksi maihin, joissa orjista oli pulaa. Motussa oli kysyntää vain sellaisille orjille, joilla oli erityistaitoja. Temir ei kuitenkaan ryhtynyt selvittämään koko ongelmaa pojalle, vaan sanoi:

- Vaikka asia ei minulle kuulu, sinun kannattaisi miettiä parempi suunnitelma, Motussa sinulle ei ole luvassa mitään hyvää.

- Mutta onhan siellä tarjolla työtä, johon siellä opastetaan, poika sanoi. - Meidän kylässämme kävi vuosi sitten mies, joka etsi lähtöhaluisia nuoria, jopa tytötkin kelpasivat.

- Ja varsinkin tytöt, Temir sanoi hymähtäen.

- Niin, poika myönsi. - Se tuntui erikoiselta, mutta hän lupasi helppoa työtä, josta saisi palkkaa.

Poika pilkkoi veitsellään keiton aineksia kattilaan. Temir asettui mukavasti istumaan ja sanoi: - Se mies oli värväri, joka haki työntekijöitä ilotaloon. Yleensä luvattua palkkaa ei makseta, vaan työläiset pidetään orjan asemassa. He ovat vain siinä suhteessa turvattomampia kuin orjat, että isäntä voi koska tahansa luovuttaa heidät järjestyksenvalvojille, mitä orjan omistaja ei voi tehdä, ellei orja ole syylistynyt johonkin rikkomukseen.

Poika keskeytti työnsä. Puukko oikeassa kädessään ja puoliksi silputtu sipuli vasemmassa hän katsoi Temiriä ja sanoi: - Naapurin tyttökin lähti sen miehen mukaan. Kai siellä on jotain kunniallistakin työtä?

- Tasangolla ei valitettavasti aina ymmärretä, että Motussa nainen ei voi palkkautua kenenkään palvelukseen, Temir sanoi. - Tavallisesti hän työskentelee aviomiehensä tai lähimmän miespuolisen sukulaisensa taloudessa, ja vain hänestä huolehtiva mies voi lähettää hänet työskentelemään muualle. Ilman miespuolista huolenpitäjää nainen voi vain hakeutua orjaksi tai ryhtyä kerjäläiseksi, ja kerjäläisistäkin karsivat järjestyksenvalvojat ne, jotka voi myydä orjiksi.

Poika jatkoi sipulin pilkkomista ja pyyhkäisi kohta kämmenselällä silmiään. Silmien vettyminen johtui ehkä sipulista, tai naapurin tytön tilanteen ajattelemisesta. Luultavasti jälkimmäisestä, sillä hän sanoi: - Tytön nimi on Emila. Hän lähti iloisena, ja uskoi sen miehen lupauksiin.

Temir karkotti omat raskaat ajatuksensa, jotka hän halusi vielä pitää taka-alalla mielessään. Hän ei ollut valmis miettimään tekoaan ja sen seurauksia, vaan yritti keskittyä vain nykyhetkeen. Hän katseli, miten poika asetti kattilan nuotion reunassa oleville hiilille. Keitto alkoi nopeasti kiehua, ja poika hämmensi sitä kauhalla. Kun se valmistui, poika siirsi kattilan hetkeksi maahan jäähtymään. Jonkin ajan kuluttua hän kokeili sen kahvaa ja sanoi: - Nyt tätä voi jo pitää kädessä. Syö sinä ensin, minulla on ruokailua varten vain tuo kauha. Yritin karsia matkatavaroista kaiken tarpeettoman.

- Olet silti varustautunut aika hyvin, Temir sanoi. - Minulla ei ole mukana juuri mitään.

- Onhan sinulla aseet, poika sanoi vilkaisten samalla niitä kunnioittavasti.

Temir oli huomannut, että pojalla ei ollut aseita ainakaan näkyvillä eikä myöskään asevyötä. Se oli kummallista, sillä harva mies tai poikakaan lähti pitkälle matkalle ilman niitä. Temirkin oli tottunut pitämään

asevyötä ja siihen kiinnitettyä miekkaa mukanaan samaan tapaan kuin viittaa, osana hiukan muodollisempaa pukeutumista. Hän ei silti ollut koskaan joutunut käyttämään miekkaa tositilanteessa.

Poika aikoi selvästi kysyä jotain, mutta epäröi. Temir ryhtyi syömään. Leipä oli maustamatonta, mutta melko tuoretta, ja keitto maistui yllättävän hyvältä. Poika katseli Temiriä ja ihmetteli varmaan sitä, että mitään varustesäkkiä ei ollut näkyvissä. Lopulta hän rohkaistui kysymään: - Jouduitko lähtemään kiireesti?

Temir väisti kysymyksen kysymällä: - Mistä sinä niin päättelet?

- Kaikesta, poika sanoi. - Eihän sinulla ole kunnan varusteitakaan.

Hän vilkaisi Temirin paljaita sääriä, jotka olivat raapiutuneet risukoissa. Ylimyksien suosima polviin ulottuva mekko ei tosiaan pitkällä viitalla täydennettynäkään ollut sopiva asu vuoristoretkelle, pojan yllä oleva paidan ja housujen yhdistelmä oli paljon käytännöllisempi.

- Olet oikeassa, minun on hankittava asiallisempia vaatteita heti kun suinkin on mahdollista, Temir myönsi.

Hän ojensi kattilan ja kauhan pojalle ja sanoi: - Kiitos, tämä oli hyvää. Syö sinä nyt. Jos haluat, voit syödä kaiken, mitä on jäljellä.

- Jätän meille aamuksi vähän leipää, poika sanoi. - Matkan varrella on varmaan kyliä, joista voin ostaa lisää.

- Sinulla siis on, millä ostaa, Temir totesi.

Poika hymyili ja sanoi: - On minulla, suunnittelin lähtöni huolellisesti.

- Ja aiot jatkaa matkaa Motuun?

- Niin kai, poika sanoi. - Mitä minä muutakaan voin tehdä.

Se ei ollut kysymys, mutta Temir vastasi niin kuin se olisi ollut sellainen: - Järkevintä olisi, että palaisit kotikylääsi.

- En voi palata, poika sanoi.

Hän sanoi sen niin vakuuttavasti, että Temir ymmärsi hänen olevan tosissaan. Hän oli siihen asti olettanut, että poika oli lähtenyt liikkeelle vain seikkailunhalusta tai ehkä myös paremman elämän toivossa. Mutta ilmeisesti oli tapahtunut jotain, jonka takia poika piti pakomatkaa välttämättömänä. Temir kysyi: - Oletko tehnyt rikoksen, jonka seurauksia pelkää?

Poika oli ryhtynyt syömään ja sanoi Temiriä katsomatta: - Kai sitä voi pitää rikoksena, mutta en minä vahingoittanut ketään enkä varastanut.

Temir ei ryhtynyt kyselemään tarkemmin. Poika kävi purolla pesemässä kattilan ja kauhan, ja he alkoivat valmistautua nukkumaan. Temir varmisti, että nuotio ei leviäisi sille varatulta paikalta ympäristöön. Sitten hän meni avuksi pojalle, joka taitteli kuusenoksia tehdäkseen niistä makuualustan. Kaukaa kuului vaisua suden ulvontaa, ja Temir ajatteli, että hänen olisi kai pitänyt tulkita se varoituksena jostain, mutta tuskin kuitenkaan pojasta, joka kuunteli ääntä huolestuneen näköisenä ja kysyi: - Voimme kai nukkua lähekkäin? Minua pelottaa olla ulkona öisin.

- Yleensä susi ei ahdistele ihmistä, kun on mieleisempääkin riistaa, Temir rauhoitteli. - Mutta öisin tulee kylmä, ja vierekkäin on lämpimämpää. Minulla on peitteeksi vain viittani, eikä sinullakaan taida olla sen enempää.

- Ajattelin, että lämmin peite on liian raskas kannettava, poika sanoi. - Tarkoitukseni oli aina pyytää yösijaa jostain talosta, maksua vastaan tietysti, mutta en arvannut, miten harvassa täällä on asutusta. Pari kertaa

olen joutunut yöpymään ulkona, ja sain nukuttua tuskin hetkeäkään.

He asettuivat vierekkäin havuille ja levittivät viitat ylleen. Temir kysyi: - Mikä sinun nimesi on? Ehkä sanoit sen jossain vaiheessa, mutta se ei siinä tapauksessa jäänyt mieleeni.

Poika epäröi hetken ennen kuin sanoi: - Olen Amelanor. Entä sinä, onko epäkohteliasta kysyä nimeäsi?

- Ei se epäkohteliasta ole, mutta en viitsi valehdella, Temir sanoi. - On parempi, että et tiedä nimeäni.

Luku 2

Aamu oli jo sarastamassa, kun Temir heräsi. Oli sopiva hetki nousta ja valmistautua jatkamaan matkaa. Amelanor, joka varmaan ei ollut oikealta nimeltään Amelanor, nukkui kyljellään Temiriin päin kääntyneenä. Temir laski kätensä hänen olkapäälleen herättääkseen hänet. Poika nousi istumaan, vetäytyi taaksepäin ja huusi: - Ei, ei.

- Rauhoitu, Temir sanoi. - Tarkoitukseni oli vain kertoa sinulle, että on ylös nousun aika.

Poika jupisi anteeksipyyntönsä ja selitti: - Minä vain pelästyin, ja luulin.

Hänen ei tarvinnut selittää, mitä hän oli luullut. Temir ymmärsi sen hyvin ja sanoi: - Ei minulla ole tapana lähennellä poikia, ei ainakaan sellaisia, jotka eivät itse sitä halua.

Hän korjasi mielessään vakuutustaan toteamalla, että rattopoikina työskentelevien aito halukkuus oli kyseenalaista, ja myös monen sellaisen halukkuutta teeskentelevän, joka oikeastaan tavoitteli vain suosiota ja sen mukana tulevia etuja. Pelästyneelle Amelanorille riitti kuitenkin vakuutus, että Temir ei ollut yrittänyt lähennellä häntä.

Poika nousi, sanoi menevänsä hiukan siistiytymään ja katosi puron luona kasvavan pensaan taakse. Temir oli jo tyhjentämässä rakkoaan läheisen kuusen juurelle, ja ajatteli huvittuneena, että poika ilmeisesti halusi tehdä saman toimituksen piilossa ja käytti siitä peitenimeä. Amelanor tuli kuitenkin kohta esiin pensaan takaa ja

meni puron rantaan huuhtomaan kätensä ja kasvonsa. Sitten hän tuli varustesäkkinsä luo, otti sieltä kamman ja alkoi suoria hiuksiaan. Niin tehdessään hän vilkaisi samalla Temirin tukkaa ja huomautti: - Jos sinulla ei ole kampa mukana, voit lainata minun omaani. Minulla on täikampakin, jos tarvitset. Itse luulen saaneeni nuo viimeisimmästä talossa yöpymisestä tarttuneet kiusankappaleet pois.

- Täitä minulla tuskin on, sillä metsässä yöpymisessä on se hyvä puoli, että sieltä niitä ei tule, Temir sanoi. - Mutta ehkä minunkin pitäisi vähän siistiytyä. En ole viime aikoina jaksanut välittää sellaisesta, mutta pitää kai minun jossain vaiheessa yrittää palata ihmistavoille.

Amelanor ojensi kamman miehelle ja otti esiin leivät, jotka hän oli ennen nukkumaan menoa käärinyt liinaan ja sijoittanut varustesäkkiin. Temir selvitteli hiuksiaan ja kysyi: - Aiotko edelleen mennä Motuun?

- En kai, poika sanoi. - Haluaisin mennä sinne, etsiä sieltä Emilan ja auttaa häntä, mutta se on kai mahdotonta.

- Se on mahdotonta, Temir sanoi. - Vaikka löytäisit hänet, et pystyisi auttamaan häntä, ja joutuisit vain itsekin vaikeuksiin.

- Niin, poika sanoi. - Mutta en tiedä mitään muutakaan paikkaa, minne voisın mennä.

Hän katsoi Temiriä anovasti, ja hänen silmänsä toivat Temirin mieleen Aalorin katseen, kun tämä vetosi veljeensä. Aalorin utuisen sinisiin silmiin verrattuna Amelanorin silmien sini oli kuitenkin hämmentävän kirkas, ja aurinko hehkutti hänen hiuksensa vaalean kullan värisiksi. Jo ennen kuin poika sanoi mitään, Temir arvasi, mitä hän pyytäisi. Arvaus oli oikea, poika kysyi: - Enkö voisi tulla sinun mukaasi?

- Et, Temir sanoi.

Poika näytti lähes itkuun valmiilta, ja Temir yritti pehmentää jyrkkää kieltoaan selittämällä: - En itsekään tiedä, minne olen menossa.

Se oli totta. Hän oli harkinnut useita eri vaihtoehtoja, mutta ensin tuntui tärkeimmältä päästä pois Motun lähialueelta, jossa etsintäkuulutusta levitettäisiin tehokkaasti. Vasta sen jälkeen vaihtoehtoja voisi harkita riittävän rauhallisesti ja laatia suunnitelman, jonka toteuttamiseen olisi edes jonkinlaiset mahdollisuudet.

- Jos sinä et tiedä, minne menisit, enkä minä tiedä, minne menisin, meillä on oikeastaan sama päämäärä, poika sanoi. - En olisi sinulle vaivaksi. Voisin auttaakin, ryhtyä palvelijaksesi.

- Et voi, Temir sanoi. - Olen etsintäkuulutettu rikollinen. Jos jäisin kiinni ja olisit kanssani, sinua voitaisiin pitää apurinani, ja seuraukset voisivat olla sinulle pahemmat kuin osaat arvatakaan.

Hän uskoi saavansa Amelanorin pelästymään, mutta poika ei vaikuttanut huolestuneelta, vaan sanoi: - Päättelin, että olet jostain syystä pakomatalla, mutta et ole voinut tehdä mitään todella pahaa.

Sitten hän alkoi tarkastella nuotiota, joka vielä kyti hiukan, ja kysyi: - Syömmekö leivät kylmän veden kanssa, vai lämmitäkö vettä?

- Voit pitää leivät, ne ovat sinun, Temir sanoi. - Minä jatkan nyt matkaani Tasangolle. Sinä päätät omista tekemisistäsi. Kuljen nopeammin kuin sinä, joten sinun on turha yrittää seurata minua, kun sinulla vielä on kuljetettavana varustesäkkisikin, joka taitaa olla aika painava.

Poika katsoi alaspäin ja räpytteli silmäripsiään, joihin kertyi kyyneliä. Temir tunsu ahdistavaa myötätuntoa, mutta päätti kovettaa mielensä.

- Sinun ikäisesi reipas poika pystyy huolehtimaan itsestään, hän sanoi.

Amelanor pyyhki silmänsä ja sanoi: - Minä valehtelin, en ole vielä täyttänyt kuuttatoista, olen vasta viisitoistavuotias.

Hän katsoi miestä vetoavasti, mutta huomasi, että tämä ei heltynyt. Hän epäröi hetken ennen kuin sanoi: - En ole edes poika. Oikea nimeni on Amelana.

Temir huomasi pitävänsä yhä kädessään lainaksi saamaansa kampa. Hän ojensi sen Amelanalle ja sanoi puolittain ajatuksissaan: - Olisihan minun pitänyt huomata, että olet tyttö.

- En ole tyttö, vaan nainen, Amelana sanoi. - Lakkasin puoli vuotta sitten olemasta tyttö, kun minut vihittiin mieheni kanssa, ja sen jälkeen olen saanut lähes joka yö ja toisinaan päivisinkin muistutuksen siitä, mitä on olla nainen ja vaimo. Pian häiden jälkeen aloin suunnitella pakoa, ja luulin tehneeni hyvän suunnitelman, kun päätin hakeutua Motuun. Mutta eilen kuulin sinulta, että Motussakin joutuisin olemaan miesten käytettävissä.

- Pakenet siis miestäsi, Temir selvensi. - Oliko hän kovin paha sinulle?

- En minä oikeastaan tiedä, oliko hän kovin paljon pahempi kuin mitä miehet ovat, jos nainen ei käyttäydy niin kuin he haluavat, Amelana sanoi. - Äiti neuvoi minua, että mies on pidettävä tyytyväisenä ja on suostuttava siihen, mitä hän haluaa. Minä yritin, vaikka en voinut mitään sille, että pelkäsin ja itkin, kun hän satutti minua. Äiti sanoi, että minun on kestettävä, ja siihen tottuu, ja voi oppia jopa pitämäänkin siitä. Mutta minä en tottunut, se oli joka kerta vain pahempaa.

- Minäkin tiedän, että se voi olla naiselle tuskallista, jos se tehdään väkisin, Temir sanoi. - Eikö kukaan neuvonut miestäsi olemaan varovainen ja kärsivällinen?

Hän jäi miettimään sanomaansa ja ajatteli, että vaikka hän ei tahallisesti satuttanut vuodekumppaneitaan, hän ei itsekään yleensä ollut kovin varovainen tai kärsivällinen. Hän oli pitänyt sitä oikeutettuna, koska useimmiten oli ollut kysymys niistä, joiden työhön kuului tarjota vuodepalveluja, tai niistä, jotka halusivat miellyttää saadakseen itselleen hyötyä. Avioliittoa hän ei ollut vielä suunnitellut, mutta hän oli pitänyt itsestään selvänä, että vaimon velvollisuus olisi kotitalouden hoitamisen lisäksi tyydyttää miehensä halut, ja hän saisi vastikkeeksi elatuksen ja aseman, joka hänelle miehensä kautta kuului.

Temir oli kuitenkin vakuuttunut siitä, että kunniallinen mies ei haluaan tyydyttääkseen koskaan käyttäisi pakkokeinoja. Vaikka alistetussa asemassa olevan suostumus ylempänsä ehdotukseen olikin heikko ja monenlaisten paineiden alaisena annettu suostumus, se oli silti suostumus. Jos orja kieltäytyi, se piti tässä henkilökohtaisessa asiassa hyväksyä. Miesorjat olivat samanlaisia ihmisiä kuin muutkin miehet, ja vaikka naiset olisivat olleet alempia ihmisiä, kuten heidän sanottiin olevan, hekin olivat silti ihmisiä, joilla oli ihmisten tunteet. Ja jos oikeus kieltäytymiseen piti myöntää orjallekin, sama oikeus oli annettava myös vaimolle.

Temir katsoi Amelanan itkuisia silmiä, epäröi hetken, mutta sanoi lopulta vastahakoisesti: – Voit tulla mukaani, ehkä löydämme matkan varrelta paikan, johon voit asettua. Mutta pakkaa varusteesi. Syömme nuo leivät vasta ensimmäisessä taukopaikassa.

Amelana oli nopeasti valmis. Kun Temir oli huolehtinut nuotion kunnollisesta sammuttamisesta, hän tarttui Amelanan varustesäkkiin ja sanoi: – Minä kannan tämän, että et turhaan hidastele sen takia.

He lähtivät liikkeelle, ja Amelana sovitti askeleensa miehen askelrytmiin. Jonkin aikaa he kulkivat hiljaisina, ja sitten Amelana kysyi: - Miksi sinulla on kiire? Ajetaanko sinua takaa?

- En usko, että minua enää etsitään täältä, Temir sanoi.
- Mutta haluaisin päästä Tasangolle, ennen kuin siellä on ehditty kovin laajalti kuuluttaa minusta luvattua palkkiota.

- Onko se jokin oikein iso juttu? Amelana kysyi.

- Lopeta utelut, tyttö, Temir ärähti.

- En minä ole tyttö, Amelana muistutti. - Olen nainen.

Temir vilkaisi seuralaistaan, joka yritti pienestä koostaan ja hentoudestaan huolimatta kulkea yhtä nopeasti kuin hän, ja sanoi: - Ei se mies sinusta naista tehnyt. Olet pahoinpidelty tyttölapsi, ja siksi yritän auttaa sinua.

He nousivat juuri lyhyttä ylämäkeä, ja Amelanan ääni oli hiukan hengästynyt, kun hän sanoi: - Tuo kuulosti kauniilta.

- Mikä? mies ihmetteli.

- Että olen pahoinpidelty tyttölapsi. Kukaan ei ole viimeisen puolen vuoden aikana ymmärtänyt, miltä minusta tuntui. Minun sanottiin olevan oikukas ja hankala vaimo, turhanpäiväinen kiukuttelija ja paljon, paljon pahempaa mies sanoi, kun olimme kahdestaan.

Temir tiesi, että olisi itsekin aikaisemmin paheksunut vaimoa, joka kieltäytyi sellaisesta, mitä hän oli monien muiden tavoin pitänyt vaimon velvollisuutena. Hän uskoi kuitenkin ymmärtäneensä jotain siitä, miltä Amelanasta oli tuntunut, ja hän sanoi: - Miehesi oli väärässä syyttäessään sinua. Olit kovin nuori ja vielä kokematonkin. Ehkä hän pelästytti sinut, ja kun peloissasi vastustelit, hän toimi väkisin. Sen jälkeen pelkäsit vielä enemmän, ja hän pahensi tilannetta omalla käytöksellään.

- Yritti hän välillä maanitellakin ja olla muka ystävällinen, Amelana sanoi. - Mutta vihasin häntä jo niin paljon, että pelkkä hänen näkemisensä inhotti minua. Vihasin niin, että olisin melkein voinut tappaa hänet, tai olisin halunnut kiduttaa häntä kaikin mahdollisin tavoin, ja lopuksi tappaa hänet. Mutta minä vain pakenin.

- Se oli parempi ratkaisu teidän kummankin kannalta, Temir sanoi.

- Kun lähdin, hän nukkui humalassa, Amelana sanoi. - Olisin voinut tappaa hänet sänkyynsä. Mutta minä vain lähdin.

- Kadutko sitä?

- Ei, en, Amelana sanoi. - Kai hän oli kuin sonni, joka on hulluna kiimassaan eikä välitä mistään esteistä. Ei sonnejakaan sen takia tapeta, niitä pitää vain käsitellä oikein.

- Hankalasta sonnista saa kesyn härän kuohitsemalla, Temir huomautti.

Amelana naurahti hiukan ja sanoi: - En usko, että se olisi parantanut minun miestäni. Hän olisi vain ollut raivoissaan kyvyttömyydestään ja purkanut sen takia tunteensa vihankin naisen pahoinpitelemiseen.

- Voit olla oikeassa, Temir myönsi. - Vain lapsena kuohitut pojat kasvavat sellaisiksi, joilla ei ole miehen haluja. Toisinaan kuohitaan aikuisia miesorjia, että heistä tulisi sopuisampia, mutta useimmiten he eivät kadota läheskään kokonaan kiinnostustaan naisiin, ja koska heidän on vaikea saada tyydytystä, he tavoittelevat sitä joskus hyvinkin ikävillä tavoilla.

- Miehiä tietenkin tarvitaan, niin kuin sonnejakin, Amelana sanoi. - Mutta sonnin voi kytkeä tai kuljettaa vartioituna, minulla ei ollut mahdollisuutta tehdä miehelleni niin.

- Ei sen pitäisi olla naisen tehtävä, Temir sanoi. -
Vaikka miehessä on tuo valmius toimia sonnin tavoin,
hänen pitää itse pystyä hillitsemään itsensä.

Sen sanottuaan hän tunsu itsensä teeskentelijäksi, sillä
hän tiesi, ettei ollut läheskään aina miettinyt, mitä oli
omaa nautintoaan hakiessaan aiheuttanut muille.

Aamupäivällä matka edistyi nopeasti. Sää oli
aurinkoinen, mutta puut tarjosivat vielä sopivasti
viileyttä. Keskipäivällä he saapuivat pieneen
poppelimetsikköön. Temir valitsi hiukan syrjässä polusta
sijaitsevan tasaisen aukion ja päätti, että levättäisiin hetki
ja syötäisiin loput eväät.

- Vähän matkan päässä on kylä, jonka ohitin eilen,
Amelana sanoi. - Voimmeko käydä siellä ostamassa lisää
ruokaa?

- Minä en uskalla näyttäytyä varsinkaan näissä
vaatteissa, jotka herättäisivät kummastusta ja kyselyjä,
Temir sanoi. - Mutta jos sinä kävisit siellä ja onnistuisit
ostamaan minulle sopivat tavallisen kansanmiehen
vaatteet, voisimme sen jälkeen poiketa vähän
turvallisemmin paikkoihin, joissa on ihmisiä.

Amelana lähti polkua pitkin kylää kohti. Temir päätti
käyttää odotusajan kiertelemällä metsässä saalista etsien.
Kaksi kertaa hän huomasi jäniksen, mutta toisella kertaa
saalis huomasi hänet aivan liian aikaisin, ja loikki pakoon.
Toinen jänis oli lähempänä, mutta Temir ampui nuolensa
ohi. Hän kävi harmistuneena korjaamassa nuolen talteen
ja lähti palaamaan kohti aukiota, jossa oli luvannut
odottaa Amelanaa. Hän joutui kiertämään tiheään
pensaikon, jonka keskeltä ponkaisi äkkiä kookas,
ilmeisesti sikeästä unesta herännyt villikarju. Temir
huudahti pelästyneenä, karju röhkäisi, ja lyhyen hetken
mies ja eläin tuijottivat toisiaan. Sitten karju poistui
syvemmälle metsään, ja Temir katseli sen menoa. Hänelle

ei ollut jäänyt aikaa virittää jouta ja ampua, mutta hänestä tuntui, että olisi ollut turha tappaa noin isoa eläintä, kun tarvitsi vain pienen palan lihaa.

Temir uskoi, että Amelana ei kavaltaisi häntä, vaikka sattuisikin saamaan kyläläisiltä lisätietoja häntä koskevasta etsintäkuulutuksesta. Varmuuden vuoksi hän jäi kuitenkin hiukan syrjään aukiolta sellaiseen paikkaan, mistä hän näki kylästä tulijat. Vasta todettuaan Amelanan olevan yksin hän meni aukiolle odottamaan.

Huomatessaan hänet Amelana sanoi heti: - Tiedän nyt, kuka olet. Kylässä puhuttiin, että kaikkien on oltava valppaina, sillä Valkoliljan suvun Temir on paennut murhattuaan Motun hallitsijan.

Hän katsoi Temiriä kuin nyt vasta olisi nähnyt hänet ensimmäisen kerran. Ehkä hän etsi Temirin kasvoista jälkiä tunteista, joita sellaisen teon tehneen oletettiin tuntevan. Temirin tunteet olivat kuitenkin vielä sekavana kimppuna hänen mielessään, ja tapahtunut tuntui enemmänkin painajaisunelta kuin todellisuudelta, vaikka sen ymmärsi tapahtuneen. Todettuaan Rauden kuolleeksi hän oli ollut pakokauhun vallassa ja kiirehtinyt matkaan välttääkseen kiinni jäämisen. Sen jälkeen hän oli elänyt kuin olisi ollut irrallaan sekä menneestä että tulevasta, tavoitteenaan vain päästä solan läpi Tasangolle. Syyllisyydentunteet vaanivat mielen pohjalla, ja vaikka hän ei uskonutkaan pappien opetukseen kostavista jumalista, niiden vaatima tuomio häivähti toisinaan tietoisuudessa kuin uhkaava varjo. Hän karkotti ne kuitenkin suuntaamalla ajatuksensa muihin asioihin.

Amelana näytti odottavan selitystä, ja Temir sanoi: - Varoitinhan sinua, että olen etsintäkuulutettu rikollinen.

- En minä silti mitään noin isoa asiaa kuvitellut, Amelana sanoi. - Sinusta on luvattu niin mahtava määrä kultaakin, että jopa sen ajatteleminen menee minun